

Снежана Јаковљевић

ЗЛОЧИН

Ништа нам није стајало за вратом, чак ни време, наш радио марке „Еи Ниш”, иако је имао само три дугмета, једно за средње, друго за кратке таласе и треће за укључивање односно искључивање, помно је пратио све у вези са Питом, још од када је овај узео годину дана неплаћеног одсуства и одлучио да ту годину потроши пливајући, он, казао је радио, неће стићи пре поднева. Мајка је знала да радио понекад лаже, међутим у Питовом случају, била је убеђена да говори истину. Зато рече: У подне?! Их, где је подне!?

Тог тренутка, осим мајке и мене, у башти су се налазили грмови: три ружина са ружичастим, наранџастим и црвеним ружама, један са крупним гроздастим цветовима светлорозе и светлољубичасте боје, којем нисмо знали име, звали смо га просто цвећем, мали грм чуваркуће са зеленим чврстим листовима из којих, кад се притисну, излази течност, лековита, тврди тета Нада. Између грмова било је рабацано нежно жуто цвеће са танким стабљикама, које нам је допирало до колена. Иза цвећа, у дну баште било је засађено поврће, а поред ограда од дрвених тараба, дрвеће. Чинило се да је башта огромна. Огромна је била и мајка. Мерено мојим годинама, имала сам их само шест, све је изгледало веће за онолико колико ће се једном смањити достижући меру која ће одговарати одраслој мени.

Брале смо црвене руже обрубљене Жутим сунцем. Желим мало гужве, још рече мајка, као да је гужва украсна хартија за букет.

– Могу ли ја да носим руже? – упитах.

– Ти? – мајка притеже пењоар од тамнозеленог порхета. – Ти ћеш их и носити. Додај ми, молим те, те маказе!

Претварала сам се да је нисам чула.

– Да исечем трње! – рече мајка.

Пружих јој маказе. Секла је ситно трње, провукавши ружичасти језик између зуба. Испод очију имала је тамне колутове. Онда мајка оде код ујака, замоли га да јој да неколико листова беле танке хартије. Умотала је руже у хартију. Прихватих букет и свечано стадох на сред собе држећи га пажљиво, обема рукама. Мајка поче да се свлачи, пењоар склизну на под, она га остави доле и оде у спаваћу собу. Кад се вратила, на себи је имала плисирану плаву сукњу тик испод колена и припијену плаву памучну блузу са жутим и љубичастим троугловима. Уплаших се да се јутро, од толиких боја, не распукне. Као да ми је читала мисли, мајка рече:

– Јутро се чини некако чврстим.

Тада је облак прекрио Жуто сунце. Мајка одмахну главом: Погрешила сам, и са наслона столице дохвати џемпер. Потом ме погледа.

– Што стојиш на средини собе?!

– Држим руже – рекох.

– Добро – мајка заглади прамен косе иза ушију. – Добро – понови, окренувши се према вратима. – А где су оне?

Мислила је на Цоку и Динду. Тета Милена је замолила да их поведемо, она није могла да чека Пита, шила је хаљину за матурско вече једној свршеној ученици средње школе.

– Да се померим? – упитах.

– Побогу!?! – рече мајка. – Не мораш да стојиш, уопште не мораш да стојиш, Валентина! Ево, седи... на кревет... или на столицу, свеједно.

Капија је зашкрипала и на уску бетонску стазу ступише две потпуно исте девојчице у љубичастим хаљинама, са белим машнама у црним косама. Подсећале су на покретне лутке. Иза њих, као сенка, кретала се крупна тета Миленина прилика.

– Идемо – рече мајка и закључа врата. Онда се сави, задиже крај крпаре, спусти кључ на бетон, покри га и изравна крпару. Код капије застаде, обрати се тета Милени:

– Знаш, онај сан о којем сам ти причала пре неколико дана, онај у којем је све било бело, сећаш се, је л' да, е опет сам га сањала.

– Нема везе – рече тета Милена.

– Нема – рече мајка. – И опет сам одлучила да га заборавим.

– Паметно – потврди тета Милена, улазећи у своје двориште.

Окренух се. За нама су се по тлу вукли облачићи прашине, пратећи нас до трајекта. Попесмо се на трајект. Чинило се да на острву није остао нико, што није било чудно, странци не залазе често у наше крајеве па су сви желели да виде једног правог Енглеза... Ипак, познавала сам особу која није хтела да поздрави Пита. Био је то мој отац. Претходне вечери рекао је да Пит није читав. Шта то значи, питала сам. Нису му све козе на броју, казао је отац. Какве козе, питала сам. То значи, рече отац, да је тај... Пит, како се већ зове, будала. Шта причаш, узвикнула је мајка. Зар није, чудно се отац, коме би још пало на памет да преплива море и то туђе море?! Не мораш да идеш, казала је мајка. А ти?, питао је отац. Ко ће ме спречити?! – одговори мајка. После неколико тренутака отац рече да није мислио да је спречава него да поправи пеглу док се она не врати.

Да је пошао, отац би могао да се ослони на металне шипке и да посматра воду. У њој су се рибице наизменично мазиле и кошкале, имитирајући облаке на небу који су чинили исто. Мотор трајекта је бректао, пена је скакутала по површини, топао ветар нас је шибао по лицу и заплитао се у косе, сукње и речи које су размењивали путници и путнице.

– Слушај, Валентина, видим да ти је доста тог цвећа. Можеш да га даш мени. Није важно ко ће га предати Питу.

– Цоко, могу да га држим – рекох.

– Могу и ја да га носим – рече Динда.

– Није ми досадило да га држим!

– Како хоћеш – одврати Цока.

– Баш ме брига – рече Динда.

Мајка је за тренутак занемарила разговор који је водила са неком женом:

– Да ли је све у реду?

Цока рече да јесте, Динда и ја климнусмо главама. Избегавале су да ме погледају, усне су им биле стиснуте.

– Зашто сте такве – рекох. – Руже нису тешке, могу да их држим. Моја мама их је набрала у *нашој* башти.

Трајект је успоравао, мотор постајао тиши, осетисмо лаки удар о обалу. Стадосмо стрпљиво у ред за силазак са трајекта. Ускоро је гомила на обали била већа него она на трајекту. Жуто Сунце се претварало у Бело. Дуж главне улице биле су постављене заставице, као кад се председник нашег острва враћа после посете другим острвима разасутим по географским картама. Кад спустиш длан на карту, после тих посета, тамо опет све постане мирно и глатко. Чак је и транспарент елипсастог облика био исти. Мајка наглас прочита натпис: Добро дошао драги друже Пит. Каква глупост, рече.

Тик поред нас неки мушкарац се продра у мегафон: – Пит Гарланд је надамак острва. Мушкарац је био дебео и мастан, глас му је подрхтавао од узбуђења. – Требало би да стигне највише за пола сата.

Преко пута била је посластичарница „Пеливан”. Затражих сладолед. Цока и Динда су рекле да се и њима једе сладолед и мајка нас, пошто је погледала на свој сат на руци, поведе да пређемо улицу. Унутра је читава просторија била обложена светлосмеђим дрветом, као да смо ушле у кутију. На полицама су били смештени колачи, а у углу се налазила расхладна витрина са сладоледом. Изнад нас, закачен за плафон, зујао је вентилатор.

Код чика Љубе, који продаје сладолед у зеленим кантама, на раскрсници, на крају наше улице, зна се – две врсте, чоколада и ванила, понекад се у канти налази и трећа, јагода, узмеш од свега по куглу и збришеш, посебно ако си сама, јер чика Љуба те чудно гледа и чудно ти се смеје, има чудне бркове, да га не познајеш мислила би да припада непознатима са којима, мајка то увек говори, не смеш да причаш. Избор сладоледа у посластичарници много је већи, десетак чинија, а чак ни ја не могу да поједем десет кугли одједанпут, мада бих волела. Мајка мора да чека. То је нервира. Кажем нека оне узму, ја ћу последња. И ја морам да размислим, кажу Цока и Динда. Мајка каже:

– Ако одмах не одлучите, нећу вам ни купити.

Држећи велике хрскаве корнете низ које цури сладолед, на излазу се сударимо са Ремом. Он је највећи пешак на нашем острву и има нешто што нико од нас нема, чак ни чика Љуба, иако би можда требало, Рема има дијагнозу. Тако су казале Цока и Динда. Казале су да је дијагнозу добио на неуропсихијатријској клиници. То је када си мало, рекла је Цока и завртела шаку у лево, потом у десно и тако неколико пута, мало луд. Кад нас угледа, Рема погну главу, испод ока посматрајући мајку, образе му облива руменило.

– Откуд овај?! – каже Цока и ухвати се за дугме на хаљини. – Три дана нећемо имати срећу због његове дијагнозе.

Букет ружа у мојој левој руци одједном постаде превелик. Можда зато што сам у десној држала сладолед. Мало чоколаде капну ми на хаљину.

– Ал’ си трапава – рече Цока.

Људи на обали почеше да се комешају.

– Доста – рече мајка. – Можеш ли да држиш то цвеће?

– Држим га – рекох.

Мрља у води је расла док се није претворила у човека, мокрог тела и наоштршене косе. Огрнут аплаузом присутних, Пит Гарланд корачао је према нама, смешећи се. Постаде јако вруће, облици су се умекшали, линије и ивице су се удвостручиле, тло је у даљини лелујало, по томе сам знала да је Жуту сунце отишло и оставило нас на ми-

лост и немилост Белом. Низ леђа ми је цурио танак млаз, у грудима ми је бубњало. Пит је стао испред мајке и лако се наклонио. Мајка је на врху носа имала мало сладоледа. Пит јој претом обриса мрљу. Њено лице! Познавала сам добро промене кроз које оно пролази у оваквим ситуацијама. Сада ће раширити очи, помислих, мајка то учини, горња усна напустиће доњу, тако се и догоди. Још само да јој се образи зажаре! И заиста, боја њених образа није се разликовала од ружа које сам држала у руци. Мајка подиже главу и осмехом додирну редом најближе људе. Потом пружи свој допола поједен сладолед Питу. У тренутку када га је узимао, моје шаке се растворише. Пратећи Цокин и Диндин поглед, видех како мушкарац са мегафоном, доле, на бетону, ципелом стаје на руже.